

De olifant en de mier

– Radha Burnier

In het heilige boek van de Sikhs (de *Guru Granth Sahib*), zijn veel interessante beweringen van Goeroe Nanak en zijn opvolgers te vinden. Een daarvan is: *God is als suiker die over de aarde is uitgestrooid. Een grote olifant kan die niet oppakken, maar kleine mieren kunnen dat wel. Als we ernaar streven grote olifanten te zijn, missen we de zoetheid van het leven op aarde, die alleen door een eenvoudig mens kan worden ervaren en genoten.*

Een mens die zijn denken op wereldse zaken gericht houdt kan niet eenvoudig zijn – behalve in de betekenis van saai, naïef of onderontwikkeld. Het denkvermogen wordt pas echt eenvoudig als het vrij is van de turbulente en gecompliceerde emoties en gedachten die door egocentrisme ontstaan; deze komen voort uit zelfzuchtige en materialistische doelstellingen en waarden. Eenvoud is geen kwestie van weinig kleding bezitten of in een hutje of onder de blote hemel wonen. Eenvoud vind je bij een denkvermogen dat zich niet verliest in dingen die niet essentieel zijn.

Wanneer we op onszelf gericht zijn, hebben we de neiging de meeste dingen op onszelf te betrekken. We zien motieven in andermans woorden en veronderstellen dat zij wel over ons zullen praten. Omdat de wereld zegt dat we boven anderen moeten uitstijgen, laten we toe dat angst, woede en ontevredenheid als een kankergezwel in ons voortwoekeren. Een eenvoudige en onbekommerde geest is echter helder en vredig en wordt niet meer vertroebeld door vroegere emoties en gedachten die door eigenbelang en

ik-gerichtheid ontstonden. Daarom onderwezen grote leraren dat het niet alleen nodig is om eenvoudig te leven, maar ook om innerlijk eenvoudig te zijn. Ook gaven ze diepe waarheden vaak in simpele woorden weer, in metaforen en gelijkenissen die het hart van hun toehoorders raakten. Thomas à Kempis schreef: *'Hoe meer iemand met zijn innerlijk zelf verbonden is en hoe meer hij innerlijk eenvoudig is geworden, des te meer diepere dingen kan hij moeiteloos begrijpen ...'*

Wanneer we mediteren over het goddelijke element dat in het hart van alle leven aanwezig is, komt het denken dichterbij de waarheid en wordt vrij, kalm en helder.

In de *Yoga-Sutra's* wordt het Pranava of heilige OM uitgesproken om Íswara voor te stellen, de realiteit die aan de openbaring ten grondslag ligt, de suiker die de aarde zoet maakt. Naar gezegd wordt kan althans in het begin het herhalen van de lettergreep of klank die dit voorstelt, namelijk OM, helpen om op deze werkelijkheid te mediteren. Deze *japa* of meditatie wordt in sommige spirituele tradities, zoals die van de Sikhs, benadrukt. De gecompliceerde mens, die dit alles te simpel vindt, heeft echter theorieën en conventies bedacht over hoe vaak de goddelijke naam zou moeten worden uitgesproken, door wie, wanneer, enzovoort. De herhaling of *japa* is zo een formaliteit geworden en niet iets dat de ervaring oproept van de heiligheid van het bestaan, die door de zieners van de *Upanishads* 'de Waarheid der waarheden' wordt genoemd.

Laten we ons nog eens realiseren dat de goddelijke substantie alles door-dringt, net als de suiker die met de aarde vermengd is. Laat het wereldse denken, betoverd door een beeld van zichzelf als het centrum van het (le-vens)toneel, of tenminste een deel daarvan, ons niet misleiden. Zwak als we zijn, worden we gemakkelijk afgeleid en in verwarring gebracht. Oefeningen als het uitspreken van een heilige naam of spreuk en het lezen van spirituele lectuur zijn hulpmiddelen, bedoeld om ons eraan te herinneren dat de grootsheid van het leven onzichtbaar aanwezig is in de harten van alle levende wezens, zoals 'de room in de melk'.

Śrī Kṛishna zegt in de *Gītā* 'Ik ben het leven in alle schepselen'. En zij die weten zeggen met Nanak: *Ik voel me gelukkig bij het slapen en het ontwaken, ik leef elke dag gelukkig zonder zorgen of angst*, wat hetzelfde is als de uitspraak van Jezus: *'Mijn juk is gemakkelijk en mijn last is licht'*. Waar het Werkelijke aanwezig is, verdwijnen angst en vrees. Alleen een denkvermogen dat niet vooringenomen is of belast met ambitie, maar eenvoudig, begint het Werkelijke eerst te voelen en later te kennen. Waarom laten we toe dat we gekweld worden door onbeduidende zaken? Woorden komen zomaar uit onze mond rollen zonder dat we ze werkelijk menen. Waarom vinden we anderen die ook dingen zeggen die ze niet menen onsympathiek? Kunnen we niet uitstijgen boven de onrust binnen en buiten ons? Wanneer we mediteren over het goddelijke element dat in het hart van alle leven aanwezig is, zoals de mier die de suiker op de aarde kan proeven, komt het denken dichterbij de waarheid en wordt vrij, kalm en helder.

Waarheen zijn we op weg?

J. Krishnamurti legt in de volgende passage van *Krishnamurti to himself* uit dat er, wanneer er een goede relatie met de natuur bestaat, geen daden van geweld plaats zullen vinden: *Het is merkwaardig dat we zo weinig contact met de natuur hebben, met de insecten, de springende kikker en de uil die krast tussen de heuvels, roepend naar zijn partner... Als we een diepe blijvende verwantschap met de natuur tot stand kunnen brengen, zouden we nooit een dier kunnen doden om hem smakelijk op te eten, we zouden een aap, hond, proefkonijn nooit kwaad kunnen doen of er vivisectie op plegen voor ons welzijn. We zouden andere wegen vinden... om onze lichamen gezond te maken.*

Naarmate de jaren verstrijken gaan steeds meer mensen dicht bij elkaar in steden wonen en raken zo hun contact met de natuur kwijt. Dit zou een van de redenen kunnen zijn waarom mensen zo gemakkelijk doden en zo wordt een nieuwe cultuur van geweld en moord gevestigd. We kunnen tegenwoordig bijna geen bladzijde van een krant of nieuwsblad opslaan zonder te lezen over bloedbaden die steeds maar doorgaan en die door de aard van vernietigingswapens gemakkelijk worden gemaakt.

Door de jacht is de populatie van de leeuw in geheel Afrika gereduceerd. Van 50.000 een aantal jaren terug is het aantal in 2001 tot 15.000 teruggebracht. In India is de prachtige Bengaalse tijger door de jacht bijna uitgeroeid. Rijke mensen betalen zo'n 30.000 US \$ per keer om een leeuw te doden. Het egostrelende gevoel van voldoening bij de trofee van een leeuw met dikke manen wordt verworven door volwassen mannelijke leeuwen te offeren; deze vormen bij voorkeur het

doel. Ook worden er leeuwen in gevangenschap grootgebracht en voor grote bedragen aan jagers verkocht als gemakkelijk doelwit, om hun trots te verhogen en de zakken van de organisator van safari's te spekken. Botswana stond toe dat er vijftig leeuwen per jaar werden gedood binnen zijn nauwe territoriale grenzen, totdat het schieten van volwassen mannetjesdieren begon te resulteren in de degeneratie van de soort; toen werd het verboden. Het is bekend dat een vroegere president van de VS, George Bush Sr. en andere leden van de Internationale Safari Club druk op de autoriteiten van Botswana hebben uitgeoefend om het verbod op te heffen. Ironisch genoeg noemt de bovengenoemde safariclub zich 'een charitatieve club van conservatieve jagers' en in Engeland hebben jagers zich in groten getale bij de 'club om wreedheid tegen dieren te voorkomen' aangesloten, met het doel deze te ondermijnen!

Tenslotte werd in Den Haag mevrouw B. Plavsic, een vooraanstaand politicus, aangeklaagd wegens het aanzetten tot en het door de vingers zien van de systematische etnische zuiveringen van Bosnische moslims en Kroaten. In het verslag staat dat ze moslims als genetisch misvormd heeft beschreven. Een etiket is voldoende om moorden te plegen. Zo gauw levende wezens worden betiteld als de klasse van genetisch misvormden, of als ze het etiket van ongedierte of alleen maar van gedierte (opgeplakt) krijgen, is de basis gelegd voor het uitvagen van hun bestaan.

De jacht op dieren traint de mens in het zonder aarzelingen of scrupules doden. Naar schatting zijn er in de VS in de laatste vijftien jaar een half miljoen moorden gepleegd. Ondanks het

feit dat 19 van de 50 staten tegen de doodstraf zijn, zijn er vele honderden moordenaars geëxecuteerd. Verschillen executies van andere soorten van moord omdat ze het stempel van goedkeuring van de staat hebben? Indertijd voerde een vrouw bij de executie van Timothy McVeigh juichend een dans in haar trouwjurk uit.

Er zijn in de Kongo vele miljoenen mensen gestorven in de moorddadige oorlog die het land heeft verwoest. Maar deze miljoenen zijn nog maar een klein deel van het enorme aantal mensen dat in Soedan, Siëra Leone, Biafra, Bosnië en andere gebieden is afgeslacht. Recente publicaties over het leven in China laten zien hoe in de

vorige eeuw talloze miljoenen in dat land werden gedood, alleen al door de krijgsheren, de strijdkrachten van Japan, de Kuomintang en Mao's cohorten.

Kunnen we in die omstandigheden zelf trots zijn op onze vooruitgang? *'Als het zout zijn smaak verloren heeft, waarmee moeten we dan zouten?'*

Wanneer de mensheid groeit naar onmenselijkheid, zoals zij lijkt te doen, zal het menselijk ras dan, ondanks het feit dat er mensen zijn die meedogend, vriendelijk en goed zijn, evolueren of degenereren?

Uit: *The Theosophist*, juli 2001

Vertaling: Corrie Blaak

*Het hoofdbestuur
van de
Theosofische Vereniging
in Nederland
wenst alle leden, abonnees
en lezers van Theosofia
een inspirerend 2010 toe.*

